

Onderzoek van NN brengt financiële gemoedsrust van de Belg in kaart aan de hand van zesmaandelijke barometer

**1 op 3 zelfstandigen
ziet omzet tijdens
crisis dalen met meer
dan 25%.**

Over het onderzoek

Het onderzoek van levensverzekeraar NN, uitgevoerd door het onafhankelijke onderzoeksbureau Indiville, werd online afgenomen bij 4415 Belgen. Dit gebeurde op vier verschillende meetmomenten:

- 11 – 15 maart 2020: 1057 respondenten
- 8 – 15 april 2020: 1019 respondenten
- 11 – 15 september 2020: 1054 respondenten.
- 11 – 22 maart 2021: 1285 respondenten (inclusief 273 zelfstandigen)

Over alle metingen heen namen 438 zelfstandigen deel aan het onderzoek.

De onderzoekspopulatie bij elk meetmoment bestaat uit 18 tot 79-jarigen en is representatief voor België. De maximale foutenmarge bedraagt 3% per meting. In november 2021 zal de barometer herhaald worden om op lange termijn evoluties in kaart te kunnen brengen.

Samenvatting: 1 op 3 zelfstandigen ziet omzet tijdens crisis dalen met meer dan 25%

Brussel, 19 mei 2021 - Uit de nieuwe Financiële Gemoedsrust Barometer van levensverzekeraar NN¹ blijkt dat de omzet bij de helft van de zelfstandigen sinds de start van de crisis daalde, bij een op drie zelfs met meer dan 25%. 28% van de zelfstandigen geeft aan afhankelijk te zijn van de huidige coronamaatregelen voor het voortbestaan van hun activiteit. 13% beaamt het risico op faillissement. Toch slaagt de zelfstandige er gemiddeld genomen wel in zijn Financiële Gemoedsrust op peil te houden. Dit is grotendeels te danken aan hun goede spaarbuffer, hun financiële kennis en hun toekomstgerichte financiële aanpak.

50% van zelfstandigen ziet omzet dalen sinds start crisis

1 op 6 zelfstandigen (17%) geeft aan financieel moeilijkheden te ervaren. Bij de helft van de zelfstandigen daalde de omzet sinds de start van de coronacrisis, bij 32% met meer dan 25%. Vooral niet-hogeropgeleide zelfstandigen krijgen het hard te verduren. Bij hen geeft 42% aan het zakencijfer te zien dalen met meer dan 25%.

Steun onmisbaar: 28% is afhankelijk van coronasteunmaatregelen

Op het moment van de bevraging (maart 2021) gaf 28% van de zelfstandigen aan afhankelijk te zijn van de huidige coronasteunmaatregelen voor het voortbestaan van hun activiteit. 13% zegt dat het risico bestaat dat zijn zaak of onderneming failliet gaat in 2021. Opnieuw zijn niet-hogeropgeleiden extra kwetsbaar, bij hen stijgt dit percentage tot 27%.

Ondanks omzetsdaling, houdt zelfstandige gemiddeld genomen zijn financiële gemoedsrust op peil

Toch is het niet enkel kommer en kwel. 32% van de zelfstandigen geeft aan niet in financiële moeilijkheden te komen door de crisis. En ook de financiële gemoedsrust van zelfstandigen blijft gemiddeld genomen hoog (63,7/100). Enkel gepensioneerden scoren beter (65,5/100).

Zelfstandigen zijn financieel beter voorbereid

Zelfstandigen geven zichzelf een betere score geven op financiële kennis dan loontrekkenden² (39% scoort zichzelf goed vs. 22% bij loontrekkenden). Ze geven vaker aan zich voor te bereiden op hun financiële toekomst dan loontrekkenden (42% vs. 33%) en hebben ook frequenter meer spaarreserves, financiële producten of andere investeringen.

De hoge financiële gemoedsrust kan er evenwel niet voor zorgen dat zelfstandigen ambassadeurs worden van hun eigen statuut. 59% zou zijn familie of vrienden niet aanraden om zelfstandig te worden.

---

¹ Afgenomen door het onafhankelijke onderzoeksbureau Indiville bij 1285 Belgen, waaronder 273 zelfstandigen tussen 11 en 22 maart 2021.

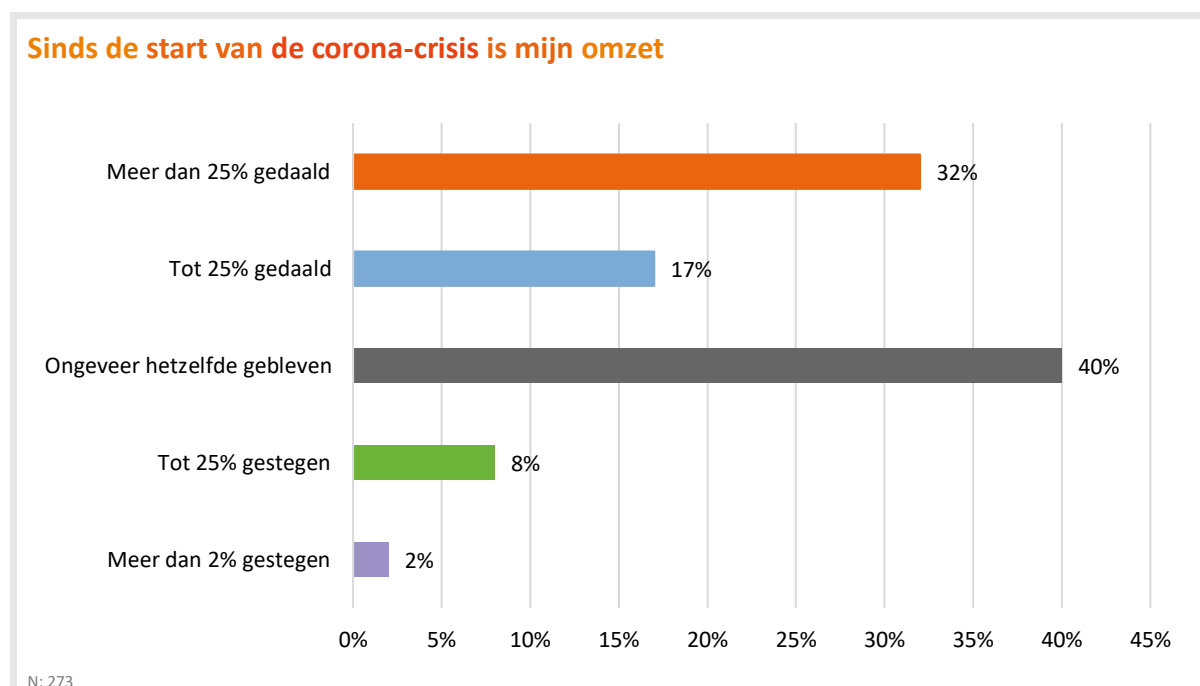
² Met loontrekkenden bedoelen we in dit dossier iedereen behalve zelfstandigen, tenzij anders vermeld.

1 op 3 zelfstandigen ziet omzet tijdens crisis dalen met meer dan 25%

Brussel, 19 mei 2021 - Heel wat zelfstandigen hebben het door de coronacrisis financieel moeilijk. Dat blijkt uit de nieuwe Financiële Gemoedsrust Barometer van levensverzekeraar NN³. Bij de helft van de zelfstandigen daalde de omzet sinds de start van de crisis, bij een op drie zelfs met meer dan 25%. 28% van de zelfstandigen geeft aan afhankelijk te zijn van de huidige coronasteunmaatregelen voor het voortbestaan van hun activiteit. 13% beaamt het risico op faillissement. Ondanks deze harde cijfers, slaagt de zelfstandige er gemiddeld genomen wel in zijn Financiële Gemoedsrust op peil te houden. Dit is grotendeels te danken aan hun goede spaarbuffer, hun financiële kennis en hun toekomstgerichte financiële aanpak.

50% van zelfstandigen ziet omzet dalen sinds start crisis

Het zijn turbulente tijden voor zelfstandigen en ondernemers. 1 op 6 (17%) geeft aan financieel moeilijkheden te ervaren. Dat is voornamelijk te wijten aan een dalende omzet. Bij de helft van de zelfstandigen daalde de omzet sinds de start van de coronacrisis, bij 32% met meer dan 25%.

Voor vele zelfstandigen slaat de crisis dus zwaar toe. Vooral niet-hogeropgeleide zelfstandigen krijgen het hard te verduren. Bij hen geeft 42% aan het zakencijfer te zien dalen met meer dan 25%.

³ Afgenomen door het onafhankelijke onderzoeksbureau Indiville bij 1285 Belgen, waaronder 273 zelfstandigen.

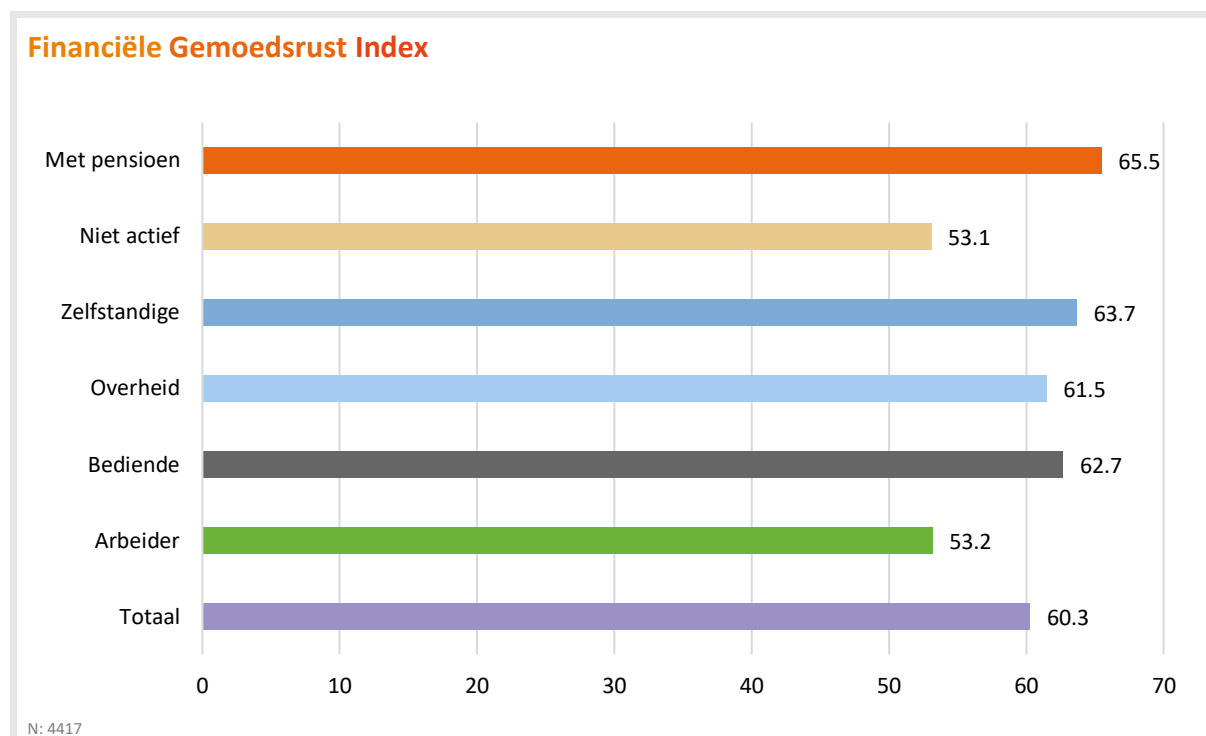
Steun onmisbaar: 28% is afhankelijk van coronasteunmaatregelen

Op het moment van de bevraging (maart 2021) gaf 28% van de zelfstandigen aan afhankelijk te zijn van de huidige coronasteunmaatregelen voor het voortbestaan van hun activiteit. De steun is dus voor een grote groep noodzakelijk. Want 13% zegt dat het risico bestaat dat zijn zaak of onderneming failliet gaat in 2021. Opnieuw zijn niet-hogeropgeleiden extra kwetsbaar, bij hen stijgt dit percentage tot 27%.

36% dacht er het afgelopen jaar al aan om te stoppen, bij niet-hogeropgeleide zelfstandigen stijgt dit tot 50%.

Ondanks omzetsdaling, houdt zelfstandige gemiddeld genomen zijn financiële gemoedsrust op peil

Toch is het niet enkel kommer en kwel. 32% van de zelfstandigen geeft aan niet in financiële moeilijkheden te komen door de crisis. En ook de financiële gemoedsrust van zelfstandigen blijft gemiddeld genomen hoog. Enkel gepensioneerden scoren beter.

Het effect van de omzetsdaling op de gemoedsrust mag niet onderschat worden. Bij zelfstandigen die aangeven dat het risico groot is dat ze dit jaar failliet gaan, daalt de financiële gemoedsrust tot 47,9. Ook wie zware financiële moeilijkheden ervaart door de crisis, heeft een lagere score (49,4).

“Een deel van de zelfstandigen kon zichzelf heruitvinden tijdens de crisis. Er ontstond veel creativiteit. Denk maar aan de overschakeling op een onlineshop of take-away. Anderen maakten werk van uitgestelde verbouwingen of ontwikkelden een volledig nieuw businessmodel. Daarnaast hebben zelfstandigen ook een goede financiële kennis. Ze komen regelmatig in contact met hun boekhouder, of doen hun boekhouding zelf, waardoor ze een goede kennis van hun financiën hebben. Ze stellen hun financiële toekomst veilig. En die financiële planning brengt ook rust, het zorgt ervoor dat je weet waar je aan toe bent. Zo is er minder snel reden tot paniek, ook wanneer het zwaar is. Toch mogen we niet minimaliseren, er zijn heel wat zelfstandigen die het zwaar hebben en nu afhankelijk van de steunmaatregelen. Wanneer die wegvallen, zullen er ook opnieuw verschuivingen komen,” verklaart **Bart Chiau, Senior Expert bij NN en professor aan de faculteit economie van de UGent.**

“Financiële planning brengt rust, het zorgt ervoor dat je weet waar je aan toe bent. Zo is er minder snel reden tot paniek, ook wanneer het zwaar is.” - Bart Chiau, Senior Expert bij NN en professor aan de faculteit economie van de UGent .

Ook **NSZ** begrijpt de hoge score van zelfstandigen op de Financiële Gemoedsrust Barometer, maar nuanceert verder: “Een zelfstandige heeft doorgaans een duidelijk zicht op de financiële toestand van zijn zaak. In normale tijden heeft hij de touwtjes in handen. Die controle zorgt voor een bepaalde gemoedsrust. En ze hebben doorgaans ook een financiële reserve opgebouwd. Daarnaast zorgden de overheden voor een vangnet voor vele bedrijven. Toch krijgen we dagelijks mails en telefoontjes van zelfstandigen die al maanden uit hun reserve moeten putten en die het niet meer zien zitten. Die financiële druk hangt als een zwaard van Damocles boven hun hoofd en weegt op hun gemoed en vaak ook op het hele gezin. Het is niet verwonderlijk dat minister Clarinval recentelijk geld heeft vrijgemaakt om zelfstandigen een aantal gratis sessies bij een klinisch psycholoog of orthopedagoog aan te bieden,” zegt **Ann Van Doren, directeur communicatie bij NSZ, Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen.**

“We krijgen dagelijks mails en telefoontjes van zelfstandigen die al maanden uit hun reserve moeten putten en die het niet meer zien zitten. Die financiële druk hangt als een zwaard van Damocles boven hun hoofd en weegt op hun gemoed en vaak ook op het hele gezin.” - Ann Van Doren, directeur communicatie bij NSZ.

Zelfstandigen zijn financieel beter voorbereid

Uit het onderzoek blijkt wel dat zelfstandigen zichzelf een betere score geven op financiële kennis dan loontrekkenden (39% scoort zichzelf goed vs. 22% bij loontrekkenden). Ook geven ze vaker aan zich voor te bereiden op hun financiële toekomst dan loontrekkenden (42% vs. 33%).

Dat vertaalt zich ook in hun portefeuille financiële producten en spaarreserves. Gemiddeld genomen, staan zelfstandigen er beter voor dan loontrekkenden: ze hebben frequenter meer spaarreserves, financiële producten of andere investeringen.

Vergelijking loontrekkenden vs. zelfstandigen		
	Zelfstandige	Loontrekkende
Spaarreserve van 12 maanden of meer.	28%	18%
Een tweede pijler.	58%	56% ⁴
Beleggingen	46%	35%
Verzekering gewaarborgd inkomen ⁵	32%	17%

De hoge financiële gemoedsrust kan er evenwel niet voor zorgen dat zelfstandigen ambassadeurs worden van hun eigen statuut. 59% zou zijn familie of vrienden niet aanraden om zelfstandige te worden.

⁴ Cijfer exclusief statutaire ambtenaren.

⁵ Een polis Gewaarborgd Inkomen laat u toe om uw loon te verzekeren. Concreet zal die verzekering u een rente uitkeren ingeval u arbeidsongeschikt wordt. U kunt maximaal tot 100% van uw loon verzekeren. Bij sommige verzekeraars wordt dat beperkt tot 80%. Meer kan niet, minder wel. U kiest zelf welk bedrag u verzekert. Meer informatie op www.kapitalevragen.be.

Twee zelfstandigen aan het woord

Creativiteit, solidariteit, een goed kasplan en steunmaatregelen helpen de starter STOOM recht te blijven tijdens de crisis.

Tegen de verwachtingen steeg de verkoop van rozen bij kweker Van Biesen, maar dat hebben ze wel te danken aan hun ondernemerschap.

“We zijn in juli 2020 gestart met STOOM, een coworking space en koffiobar in Vilvoorde, drie maanden later dan gepland door de eerste lockdown. **Die extra tijd zorgde er wel voor dat we ons extra hebben kunnen verdiepen in onze financiën en een sterk kasplan hebben kunnen opzetten. Dat plan is tot op vandaag onze leidraad.** We weten perfect wat we aankunnen en wanneer we risico's nemen en wanneer niet. Dat brengt rust. Voor de koffiobar hebben we wel steunpremies aangevraagd, en maar goed, anders hadden we het niet gehaald. Daarnaast zijn we ook gestart met een brunchconcept en zijn we heel wat samenwerkingen aangegaan met andere lokale zelfstandigen. Zo deel je je klantenbestand en bereik je een nieuw publiek. Dit zijn zaken die we zonder corona nooit hadden ondernomen, maar die we in de toekomst zullen behouden. Het belangrijkste is om goed te weten wat je in handen hebt en om er vertrouwen in te hebben. Met het juiste financiële beheer, de nodige steun en creativiteit komen we hier wel door. Ik heb nog geen minuut spijt gehad van ons STOOM verhaal.” – **Louis Philipe, mede-eigenaar van STOOM in Vilvoorde.**

“Ondanks het feit dat er minder bijeenkomsten zijn, kopen de mensen meer bloemen dan voor Corona. Velen werken van thuis uit en vinden het leuk om de boel wat op te fleuren en het is ook een van de weinige dingen die je nu kan geven om te tonen dat je aan iemand denkt. **De toename in verkoop hebben we wel te danken aan de webshop die we gelanceerd hebben tijdens de eerste lockdown, toen ook bloemisten hun fysieke winkel moesten sluiten.** Samen met 7 andere kwekers, dus eigenlijk concurrenten, lanceerden we de webshop "Bloemen recht van de kweker". Dat zorgde voor heel wat visibiliteit in pers en op social media. Zo bereikten we nieuwe klanten. **De sluiting van onze winkel gaf ons wel recht op een hinderpremie. Ons sociaal secretariaat heeft ons hier goed in geadviseerd.** Die steun en dat advies brachten toen ook wel gemoedsrust, waardoor we creatief konden blijven. Maar als ondernemer mag je vandaag vooral niet bij de pakken blijven zitten en hulp zoeken wanneer dat nodig is. Dat is geen schande, in tegendeel, dat brengt rust.” - **Danielle Bovyn, mede-eigenaar van Rozenkwekerij Van Biesen in Lebbeke.**

Wat kan je als zelfstandige ondernemen in tijden van moeilijkheden? NSZ geeft advies.

1. Vraag steun aan.

Dit kan op vier verschillende niveaus: federaal (uitbreiding overbruggingsrecht, uitbreiding werkloosheidspremie,...) op regionaal niveau (Vlaanderen: coronapremie, hulp bij betalen handelshuur, globalisatiemechanisme, een heropstartlening,...), maatregelen op lokaal niveau en fiscale maatregelen. Vaak komt dit over als een kluwen van tegemoetkomingen en aanvraagprocedures. NSZ helpt zelfstandigen hierbij. Ook op platformen als VLAIO, Sowalfin en 1819.Brussels kan je gebundelde informatie terugvinden.

2. Winwinlening en het vriendenaandeel

In Vlaanderen kan je via de Winwinlening en het vriendenaandeel beroep doen op familie, vrienden of kennissen die willen investeren in uw zaak. Via het systeem van de Winwinlening is dat voordelig, zowel voor je zaak als voor de investeerder. Familieleden, vrienden of kennissen die in je zaak investeren, krijgen daarvoor een belastingvermindering. Met het Vriendenaandeel moedigt de Vlaamse overheid particulieren aan om rechtstreeks kapitaal te investeren in kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), gevestigd in het Vlaamse Gewest.

3. Contacteer je makelaar

Ook wat verzekeringspremies betreft, liggen er ondersteuningsmogelijkheden voor de zelfstandige. 25% van de zelfstandigen hebben nu al moeite om hun verzekeringspremies te betalen. Ervaar je dit ook, neem dan contact op met je makelaar. Met name voor de verzekeringen voor beroepsaansprakelijkheid of arbeidsongevallen kan er een proportionele vergoeding afgesproken worden. Dat wil zeggen dat je een eenmalige korting kan krijgen op de premie in verhouding tot het aantal maanden dat je gedwongen gesloten was.

Over de Financiële Gemoedsrust Barometer

Geluk wordt mede beïnvloed door de mate waarin we gemoedsrust ervaren en door onze financiële situatie. Hoe hoger de gemoedsrust van de Belg en hoe beter we onze financiële situatie inschatten, hoe hoger de kans op een hoge levenstevredenheid. Dat bleek uit het NN-UGent Nationale Geluksonderzoek eerder dit jaar.

Met de Financiële Gemoedsrust Barometer zoomt NN in op de gemoedsrust van de Belg ten opzichte van zijn financiële situatie. De barometer werd ontwikkeld door het onafhankelijke onderzoeksbureau Indiville, en gevalideerd door professor Wim Marneffe, docent beleidseconomie aan de UHasselt.

De barometer werd opgebouwd rond vier dimensies: de financiële angsten van de Belg, de financiële toekomst van de Belg, de financiële kennis van de Belg en het financieel welzijn van de Belg. Door doorgedreven statistische analyse vloeiden daaruit een robuust model met zeven variabelen die de tool in staat stelt de financiële gemoedsrust te meten. Het gewicht van elke variabele werd bepaald door de mate waarin die variabele bijdraagt aan het geluk, hier gemeten zoals in het UGent-NN Nationaal Geluksonderzoek door de Cantril geluksladder. Het hoogste gewicht werd toegekend aan de variabele die het grootste effect heeft op de score op de geluksladder.

“Dankzij de Nationale Geluksonderzoeken, die NN de afgelopen jaren samen met Universiteit Gent heeft opgezet, weten we dat het ervaren van gemoedsrust en tevredenheid met de financiële situatie een impact hebben op het algemene geluksgevoel van de Belg. Met de Financiële Gemoedsrust Barometer brengen we die twee elementen samen en kunnen we specifiek onderzoeken hoe gerust de Belg is over zijn financiële situatie en hoe dit doorheen de tijd evolueert. We zullen de objectieve financiële situatie tegenover het subjectieve gevoel van de Belg ten opzichte van zijn financiën verder in kaart kunnen brengen, wat ongetwijfeld interessante inzichten zal opleveren. Zeker in tijden van onzekerheid en crisis,” legt **Jan Van Autreve, CEO van NN**, uit.

Evolutie van de financiële gemoedsrustindex:

- 11 – 15 maart 2020: 59,6/100
- 8 – 15 april 2020: 60,6/100
- 11 – 15 september 2020: 59,7/100
- 11 – 22 maart 2021: 61,2/100

Via nn.be/financiele-gemoedsrust kan iedereen testen hoe het gesteld is met zijn financiële gemoedsrust en geeft NN praktische tips.

Over NN

Een lang leven is maar waardevol als het ook een gelukkig leven is. Daarom leidt en inspireert NN als levensverzekeraar het debat rond een lang & gelukkig leven.

Sinds 2018 bouwt NN zijn expertise inzake geluk via een NN-leerstoel aan de UGent. Prof. dr. Lieven Annemans en zijn team onderzoeken wat de Belg gelukkig maakt en hoe ze samen kunnen werken aan een gelukkig leven. Sedert 2020 gaat NN een stapje verder. In een maatschappij waarin we met z'n allen langer leven, gaat NN na in welke mate de Belg en de maatschappij waarin we vandaag leven klaar zijn voor een langer leven, en hoe we van dit langer leven ook een gelukkig leven kunnen maken. NN kiest hierbij steeds voor een inclusieve aanpak waarbij experts, beleidsmakers en de Belg zelf betrokken worden.

Uiteraard heeft NN concrete oplossingen in huis om je pensioen, je vermogen en gezinsinkomen te beschermen. Maar NN kijkt verder: naast je financieel welzijn heeft NN ook oog voor je mentaal en fysiek welzijn: de drie pijlers voor een lang & gelukkig leven.

NN telt 1,6 miljoen klanten in België en behoort tot NN Group, een internationale verzekeraar en vermogensbeheerder met een uitstekende kapitaalspositie, actief in 18 landen wereldwijd. NN staat tot je dienst via hun partnernetwerk van banken en makelaars dat blijft groeien.

Voor meer informatie over NN: www.nn.be

Voor meer informatie over 'Langer Leven': nn.be/langerleven.

Perscontact

Annelore Van Herreweghe
annelore.van.herreweghe@nn.be
0494 17 02 00